

DE INCLUSIEPLOEG STELT VOOR

HOW TO MAKE YOUR AFDELING INCLUSIEF!

IN DEZE BROCHURE VIND JE

INLEIDING

PAGINA 3

STAP 1

PAGINA 4

STAP 2

PAGINA 5

STAP 3

PAGINA 7

STAP 4

PAGINA 14

INLEIDING

We zijn allemaal trots op onze beestigste jeugdbeweging, en terecht! **JNM** is vrienden maken voor het leven, samen de natuur in trekken, zalige kampen, straffe afdelingsactiviteiten, legendarische congressen en feestjes en ga zo maar verder.

Daar zou iedereen van moeten kunnen genieten, toch? Bovendien staat in onze missie en visie dat we open zijn voor **iedereen**. Nochtans merken we dat we niet alle kinderen en jongeren bereiken. Dat is op zich geen probleem, want JNM is niet voor iedereen de ideale vrijetijdsbesteding. Sommige kinderen en jongeren hebben geen interesse in natuur en milieu of ze hebben al een andere leuke hobby.

Maar ook binnen de groep van kinderen en jongeren met interesse voor JNM, merken we dat een deel niet bij ons terecht kan. Dat kan zijn omdat ze een beperking hebben, in armoede opgroeien, geen Nederlands spreken of misschien gewoon omdat ze JNM niet kennen. Voor hen willen we een extra inspanning doen.

Natuurlijk staan we klaar om je hierin te ondersteunen. Deze brochure vormt een gids vol met **praktische tips en acties** om met je afdeling stappen richting diversiteit & inclusie te zetten. Of je nu een eerste stap zet (deze acties zijn aangeduid met **+**) of zin hebt in een meer uitdagende actie (aangeduid met **++**), deze gids helpt je op weg.

In het eerste deel ga je na of er voldoende **draagvlak en draagkracht** in je afdeling aanwezig is. In het tweede deel geven we aan de hand van de **7 B's** een aantal acties aan jullie mee. In het laatste deel ontdek je waar je ons kan vinden als je **vragen** hebt, als je nood hebt aan extra **ondersteuning** of als je verder aan de slag wil met diversiteit & inclusie.

STAP 1

ONDERZOEK HET DRAAGVLAK

Een eerste stap is onderzoeken of er binnen de bestuursploeg een draagvlak is om te werken aan diversiteit. Het kan zijn dat maar enkelen van het bestuur een uitvoerende rol willen opnemen, dat is geen probleem. Het is wel cruciaal dat de bestuursploeg als één vrouw/man/x achter de beslissing staat om te werken aan de toegankelijkheid van je lokale afdeling. Zo hebben de acties een grotere kans op slagen.

Om te onderzoeken of er draagvlak is binnen je afdeling ga je best een gesprek aan met je bestuursploeg. Dit kan je doen aan de hand van de volgende vragen:

- ? Hoe ben jij bij JNM terechtgekomen?
- ? Ervaarde je zelf drempels toen je voor de eerste keer naar een activiteit kwam? Wie of wat heeft geholpen om deze drempel te overwinnen?
- ? Wat betekent JNM voor jou? Zou je dit gevoel willen doorgeven aan kinderen en jongeren die minder makkelijk de weg vinden naar JNM?
- ? Als je naar je huidige groep kijkt, vind je dan dat deze groep divers is? Waarom wel of niet?
- ? Waarom zou je werken aan diversiteit & inclusie in je afdeling? Waarom niet?

Het is belangrijk in je achterhoofd te houden dat de samenleving divers is en dat je dus vroeg of laat een vraag zal krijgen die jullie als leidingsploeg voor uitdagingen stelt. Maar dat geeft niet, want zeg nu zelf, hoe meer kinderen en jongeren een passie hebben voor natuur en milieu, hoe beter, toch?

STAP 2

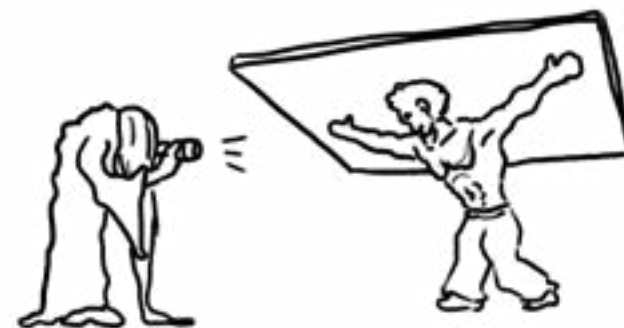
ONDERZOEK DE DRAAGKRACHT

Hebben jullie de eerste stap afgerond en beslist dat jullie meer willen doen rond diversiteit & inclusie? Super, dan kan je verder naar stap 2. Werken aan de toegankelijkheid van je afdeling zal tijd en energie kosten. Het is bovendien een werk dat nooit af is. Als je erin slaagt om kinderen en jongeren te betrekken die moeilijk de weg vinden naar JNM, zal je bovendien stevig moeten inzetten op een goede groepssfeer, zodat niemand uit de boot valt.

Laat je dat niet tegenhouden, want elke stap die je zet is waardevol. We hebben aangeduid in dit boekje hoeveel energie elke actie kost.

Het is belangrijk om de draagkracht van je afdeling te onderzoeken tijdens het gesprek met je bestuursploeg. Je kan jezelf de volgende vragen stellen:

- ? Op welke vlakken willen we graag extra inspanningen leveren? Op welke niet?
- ? Mogelijks moeten we een paar zaken veranderen, hoe kunnen we dat doen zonder dat iemand uit de boot valt?
- ? Hoeveel tijd en energie hebben we beschikbaar om in te zetten op toegankelijkheid? Gaan we voor de basisacties of besluiten we om te werken aan de meer uitdagende acties?

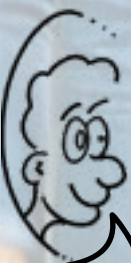
STAP 3

TIJD VOOR ACTIE!

Als er een concrete vraag binnenkomt, kijk wat je dan kan doen om dit kind of jongere een plaats te geven binnen JNM. Denk creatief en dan blijken de obstakels die groot lijken in het begin ineens heel haalbaar.

Overleg en communicatie met de **ouders** is heel belangrijk, zij kennen hun kind (meestal) het beste.

Voor je start met de acties, kan je kijken in je netwerk wie jullie kan helpen. Misschien is er een **familielid** van een begeleider die werkt in de bijzondere jeugdzorg of heb je een oude sok die ervaring heeft met het werken met kinderen en jongeren met een beperking. Zij kunnen jullie helpen en heel wat tips geven. Maak gebruik van de kennis en ervaring die (stiekem) al dicht bij je afdeling zit.

TIP:

Heb je graag ondersteuning bij deze vergadering?
Contacteer de **Inclusieploeg**!

Jullie hebben de kracht en energie om er in te vliegen, super! Via de **7 B's** kan je kleine of grote acties ondernemen in jouw afdeling. De 7 B's staan voor **Betaalbaarheid**, **Begrijpbaarheid**, **Beschikbaarheid**, **Betrouwbaarheid**, **Bekendheid**, **Bruikbaarheid** en **Bereikbaarheid**. Dat zijn verschillende drempels die jongeren kunnen ervaren als ze bij JNM willen komen. Sommige drempels zijn heel zichtbaar, zoals betaalbaarheid (is ons lidmaatschap niet te duur?). Andere drempels zijn dan weer minder zichtbaar, en zien we misschien snel over het hoofd. Je kan dus via verschillende acties de drempels van jouw werking verlagen en zo meer jongeren bereiken.

Bij elke B wordt een kort woordje uitleg gegeven en staan er een aantal acties bij: een laagdrempelige actie (aangeduid met **+**) of een meer uitdagende actie (aangeduid met **++**).

betaalbaarheid

B De financiële drempel is misschien nog de meest zichtbare. Je kan jezelf de vraag stellen of ons lidmaatschap niet te duur is. Maar het gaat ook verder dan dat. Iedereen die mee op kamp gaat, wordt verondersteld een matje, slaapzak, trekkrugzak, etc. in huis te hebben. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend. JNM Nationaal heeft een kampeermateriaalontleensysteem. JNM'ers die hier nood aan hebben kunnen spullen zoals matjes, slaapzakken, gamellen, trekkrugzakken, etc. lenen. Alle informatie over het nationaal ontleensysteem kan je vinden op www.jnm.be/ontleen onder 'Kampmateriaal ontlenden als deelnemer'.

LEES DE ACTIES DIE JE KAN ONDERNEMEN OP DE VOLGENDE PAGINA!

ACTIES

Maak gebruik van het kampeermateriaalontleensysteem van nationaal om matjes en slaapzakken te ontlennen voor je leden die daar nood aan hebben. Dit materiaal kan je ophalen op het bondssecretariaat in Gent. Maak een aanvraagformulier aan voor de ouders. Als je het formulier van nationaal doorstuurt naar de ouders, laat dit dan weten aan matras@jnm.be

Maak een ontleensysteem met je afdeling! Het is laagdrempeliger voor deelnemers of ouders om materiaal aan te vragen bij jullie afdeling dan bij JNM Nationaal. Je kan dit doen door een oproep te lanceren aan (steun)leden en ouders om trekruzakken en ander materiaal dat ze op overschot hebben in te leveren. Deelnemers kunnen deze dan lenen tijdens activiteiten of kampen. Communiceer ook duidelijk naar alle leden dat dit ontleensysteem bestaat en zorg voor een discrete en vlotte aanvraagprocedure. Je kan je laten inspireren door het ontleensysteem van JNM Nationaal via www.jnm.be/ontleen.

Informeer ouders over de mogelijkheden van terugbetalingen en verminderd tarief. Alle informatie kan je terugvinden op www.jnm.be/je-beestigste-jeugdbeweging/lid-worden-van-jnm#terugbetaald.

begrijpbaarheid
3

Vaak denken we dat we heel duidelijk zijn in onze taal en communicatie, maar is dat voor een heleboel mensen niet zo. Denk bijvoorbeeld aan alle afkortingen of specifieke termen die wij binnen JNM gebruiken (piepers, ini's, oude sokken,...). Dit gaat niet enkel over taal, maar ook over gewoontes. Er zijn bepaalde ongeschreven regels waar nieuwe leden niet van op de hoogte zijn. Een voorbeeld: iedereen die al even in de JNM zit, weet dat je best niet met propere kleren naar een activiteit gaat. Maar weten nieuwe leden dit ook? Wees dus heel duidelijk en volledig in je afspraken en verwachtingen.

ACTIES

Lees alle activiteiten, tekstjes, tijdschriftjes en convo's goed na. Staan alle afkortingen uitgelegd? Gebruiken we geen vakjargon, en zo ja, leggen we dit ergens uit? Communiceren we op een duidelijke en heldere manier? Zijn de afspraken helder?

Wil je graag een anderstalige doelgroep bereiken, dan communiceer je best ook in andere talen. Je kan bvb. het welkomstekstje op jullie website of op de startpagina van jullie afdelingstijdschrift in het Frans, Engels of Turks zetten. Dat wilt niet zeggen dat jullie als afdeling 5 extra talen moeten bijleren, je kan nog steeds in het Nederlands je activiteiten organiseren en dat ook in het welkomstekstje vermelden. Door een standaardtekstje in een andere taal te hebben, toon je wel die openheid naar ouders en nieuwe leden.

B beschikbaar
Het is belangrijk dat jullie er als leiding zijn voor jullie leden en hun ouders, en dat jullie je ook zo opstellen. Een toegankelijke begeleidersploeg die je vlot kan contacteren verlaagt de drempel om bij JNM te komen. Beschikbaarheid gaat ook over je aanbod. Niet elk kind heeft op zondagnamiddag vrije tijd. De timing van je JNM-activiteiten is dus ook belangrijk.

ACTIES

+
+
Zorg voor een **brugfiguur/aanspreekpunt** binnen je afdeling. Dat kan één iemand zijn van de begeleiders (voorzitter bvb., maar hoeft niet per sé) maar dit kan ook iemand extern zijn. Hulp van buitenaf is altijd welkom, zeker als ze van iemand komt die dichter bij het kind in kwestie staat dan jijzelf. Het concept brugfiguur spreekt voor zich: zo iemand slaat een brug tussen jullie als leiding en het kind. Een brugfiguur kent het kind en zijn of haar familie, en kan jou heel specifieke en concrete tips geven om naar bepaalde kinderen en hun ouders toe te stappen. Contacteer bvb. een organisatie die met een specifieke doelgroep werkt. Als je daar mee samenwerkt en samen een activiteit mee organiseert kan één van hun begeleiders de brugfiguur zijn tussen hun doelgroep en JNM.

Bekijk even of de huidige timing van je activiteiten wel zo handig is voor de doelgroep die je wil bereiken. Misschien is het handiger voor hen om op een zaterdag af te komen dan op een zondag? +

B betrouwbaarheid
Onregelmatige activiteiten zorgt voor een grote drempel bij sommige kinderen en ouders. Regelmaat en tijdige communicatie zijn niet altijd de sterkste punten van JNM ;-)

ACTIES

+
Communiqueer op tijd over je activiteiten en wees duidelijk in je afspraken. Dit sluit een beetje aan bij het puntje over 'begrijpbaarheid'. Wees zelf stipt op tijd op de juiste plek en vermijd last minute wijzigingen. Kom ook als eerste op de activiteit om de kinderen en de ouders een warm welkom te geven.

Probeer ook regelmaat in je activiteiten te brengen: elke zaterdag van 14u tot 17u bijvoorbeeld, en niet de ene week zondagmiddag, en de andere week zaterdagavond. Dit zorgt ervoor dat JNM een vaste activiteit wordt in de week van de kinderen die je wil bereiken. Dit is niet makkelijk, maar probeer hier wel echt op in te zetten want deze actie heeft heel veel effect. +

B bekendheid
Vooraleer je een nieuwe doelgroep kan bereiken, moeten ze natuurlijk weten dat je bestaat.

ACTIES

Is er een pleintje in de buurt van je lokaal waar jongeren samenkomen om te spelen? Organiseer dan eens een activiteit op dit pleintje en nodig passanten uit om mee te doen.

Zoek contact met organisaties en partners in de buurt of ga je daar eens voorstellen. Hier zijn alvast een aantal interessante organisaties die je kan contacteren:

- JES
- OCMW in je gemeente
- Welzijnschakels in je gemeente

Of kijk eens op de sociale kaart (www.desocialekaart.be), waar een overzicht staat van alle sociale organisaties.

Contacteer gerust jullie afdelingsondersteuners of onze diversiteitsmedewerker via diversiteit@jnm.be of 09/223 47 81.

bruikbaarheid

JNM is niet voor elk kind weggelegd, maar elk kind dat interesse heeft in natuur en milieu zou JNM moeten kunnen vinden. Het is wel eens interessant om je activiteit een beetje te kneden naar de interesses en behoeftes van de kinderen en jongeren.

ACTIES

Wil je graag een activiteit uitwerken voor een bepaalde doelgroep? Werk dan samen met een organisatie die deze kinderen en jongeren al bereikt. Zij hebben veel expertise en kunnen je helpen om contact te leggen.

Als je een doelgroep hebt afgebakend waarop je specifiek wil inzetten, denk dan na welke troeven van JNM hen zou kunnen aanspreken: de combinatie van spel, natuur en milieu, de kleinschaligheid,... Denk na over de troeven van je eigen lokale afdeling. Ga in dialoog en probeer achter te komen waar zij interesse in hebben.

bereikbaarheid

De laatste drempel is opnieuw een zichtbare en een typische voor JNM. Soms organiseren we wel eens een activiteit in *the middle of nowhere*. Dat is natuurlijk niet zo evident voor ouders die geen auto hebben, of die de tijd niet hebben om hun kind zo ver te brengen.

ACTIES

Probeer er voor te zorgen dat de locatie goed bereikbaar is met het openbaar vervoer en geef een duidelijke wegbeschrijving in je activiteitentekstje.

Zorg voor een vaste en bereikbare afspreekplaats, vandaar kan je dan samen naar de plaats van een activiteit gaan.

Probeer carpoolsystemen te voorzien of probeer samen met ouders te zoeken naar een oplossing indien je plek moeilijk bereikbaar is. Vertrouwen tussen de ouders is hierin een belangrijke factor. Als ouders elkaar kennen dan is de stap om hun kind met iemand anders mee te laten rijden veel kleiner.

Maak je afdelingslokaal toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Geef het ook aan wanneer je activiteit toegankelijk is voor een rolstoel. Weet wel dat er niet op 1 2 3 rolstoelgebruikers zullen komen opdagen, werk ook hier samen met organisaties die deze doelgroep bereiken en laat hen zo kennis maken met JNM.

STAP 4

EVALUEREN

Zowel tijdens als na je actie is het belangrijk om te evalueren hoe het gaat. Zo weet je sneller hoe iedereen zich voelt in de groep. Wat gaat er al goed en wat kan er nog verbeterd worden in de toekomst? Doe dit met je begeleiding en in sommige situaties ook met de ouders en de kinderen zelf.

Enkele algemene vragen:

- ? Passen we de werking van de afdeling aan? Hoe zijn de aanpassingen in praktijk omgezet? Wordt er gebruik gemaakt van de aanpassingen? Wat heeft ervoor gezorgd dat het lukte om te veranderen?
- ? Hoe ervaren we als leidingploeg de veranderingen? Wat hebben we hieruit geleerd?
- ? Hoe gaat het met de nieuwe JNM'er(s)? Zijn ze opgenomen in de groep en voelen ze zich comfortabel op activiteiten? Is er iets dat we kunnen doen om dit nog te verbeteren? Hoe hebben de andere JNM'ers gereageerd?
- ? Wat doen we verder met deze actie in de toekomst?

Als sommige dingen anders zijn gelopen dan verwacht/gepland is het ook belangrijk om hierover te praten met de begeleiding. Als er iets anders verliep dan verwacht, ligt dit waarschijnlijk niet enkel aan de inbreng van één persoon.

Enkele vraagjes ter inspiratie:

- ? Wat liep er mis? Wat hadden we anders kunnen doen? Hoe komt het dat iets niet gelukt is?

- ? Hoe verliep de communicatie? Kan deze nog verbeterd worden?
- ? Hebben we met iedereen die betrokken is bij deze actie gepraat?
- ? Hebben we de situatie of onszelf onderschat of overschat? Hoe kunnen we onze verwachtingen bijstellen?
- ? Hebben we de actie juist gepland qua tijd?

En een goede ter afsluiting:

- ? Wat gaat er al allemaal goed in onze afdeling op het vlak van inclusie?

Soms doe je als begeleiding veel moeite en is het resultaat anders dan verwacht. Probeer ervoor te zorgen dat met alle partijen die betrokken waren bij de actie duidelijk is gecommuniceerd. Geef niet op omdat het deze keer niet gelopen is zoals gedacht, je kan als afdeling veel leren uit de fouten en dingen die wel goed liepen. Las eventueel een time-out in als jullie gedemotiveerd zijn door de resultaten, je kan de draad later opnieuw oppikken.

Je kan de evaluatie altijd in een speelse vorm gieten. Als je niet goed weet hoe je een bepaalde (moeilijkere) situatie best evalueert, kan je dit altijd vragen aan de Inclusieploeg (inclusie@jnm.be)!

HONGER NAAR MEER?

Vragen? Mag je altijd aan de Inclusieploeg stellen (via inclusie@jnm.be) We beantwoorden ze en als we het antwoord niet weten, zoeken we iemand die meer informatie heeft over het thema. Daarnaast kunnen we je ook helpen met o.a. de volgende zaken:

- Vormingen: wil je afdeling graag een (gratis) vorming over diversiteit & inclusie volgen? We helpen je graag verder op weg!
- Enthousiast om er helemaal voor te gaan? Dan kunnen we ook een traject op maat van je afdeling aanbieden. Ga samen met ons na welke drempels je in je werking kan wegnemen of we kunnen je ook ondersteunen als je wil samenwerken met een andere organisatie.

DE INCLUSIEPLOEG: WIE ZIJN ZE, WAT DOEN ZE EN WAT DRIJFT HEN?

De Inclusieploeg is een enthousiaste groep vrijwilligers van JNM Nationaal die meer verschillende mensen in contact wil brengen met JNM. De werkgroep probeert dit te bereiken door sessies te organiseren, afdelingen en ploegen te ondersteunen bij een diversiteitstraject en vragen van afdelingen te beantwoorden, brochures te schrijven en algemene drempels in de werking van JNM weg te werken. Geïnteresseerd om mee te doen? Mail naar inclusie@jnm.be.

PARTNERS

Je kan niet enkel bij JNM terecht, maar ook bij andere organisaties met heel wat expertise.

- **Komaf:** een netwerkorganisatie die drempels naar vrije tijd wil verlagen, zodat meer kinderen en jongeren kunnen deelnemen aan het jeugdwerk. Op hun site vind je interessante artikels over diversiteit- en inclusiegerelateerde thema's en ze bieden gratis vormingen aan je afdeling. Meer info op: www.komaf.be
- **Uit de Marge:** onze bovenburen op het bondssecretariaat. Ze zijn een steunpunt voor organisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Ze voorzien interessante vormingen en publicaties.
- **OCMW:** in elke gemeente kan je ook een OCMW vinden. Zorg dat het OCMW van de gemeente(s) in je afdeling van je bestaan weet, zo kunnen ze eventueel geïnteresseerden doorverwijzen.

Er zijn zeer veel organisaties, te veel om op te sommen. Ben je op zoek naar een organisatie in je buurt? Dan kan je de sociale kaart gebruiken. Door middel van een zoekopdracht kan je de perfecte organisatie vinden. De sociale kaart kan je vinden via www.desocialekaart.be